

พฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*

LEARNING BEHAVIOR ACCORDING TO THE IDDHIPADHA IV THAT PROMOTES
THE EFFICENCY OF ONLINE LEARNING OF STUDENTS OF THE FACULTY OF
EDUCATION MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

¹พิมพ์นิภา ศรีสังข์งาม Pimnipha Srisangngam

²ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม Chatchai Phithakthanakom

³สายหยุด มีฤกษ์ Sayyud Mererk

⁴พระวินัย เขมจาโร (ศิริยาน) PhraWinai Khammawaro (Siriyan)

⁵พระสิทธิสิงหเสนี PhraSittthisinghasenee

^{1,2,3,4,5}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: SrisangngamPorntawee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ 3) เพื่อเสนอแนะพฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 168 รูป/คน โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จำนวน 3 รูป/คน และนิสิตคณะครุศาสตร์ จำนวน 5 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์และนิสิต และมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิตจำนวน 8 รูป/คน คือ นิสิตนำหลักอิทธิบาท 4 มาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย “ฉันทะ” ความพอใจ การนำมาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนออนไลน์ นิสิตต้องมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ มีความพอใจที่จะเรียน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ “วิริยะ” ความเพียร การเรียนออนไลน์ เป็นการเรียนอยู่หน้าจอเป็นระยะเวลานาน อาจทำให้นิสิต เกิดความเมื่อยล้า เบื่อหน่ายในการเรียน จึงต้องอาศัยความเพียรเป็นอย่างมาก เพื่อให้การเรียนออนไลน์ประสบความสำเร็จ “จิตตะ” ความมีจิตใจจดจ่อ มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ ช่วยให้ นิสิต มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ และมีจิตใจจดจ่อกับการเรียนออนไลน์ “วิมังสา” การหมั่นตรวจสอบ นำวิมังสา มาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ การทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว การตรวจสอบงานที่ได้รับ มอบหมายจากอาจารย์ว่ามีข้อบกพร่องด้านใดและปรับปรุงแก้ไข 2) ระดับพฤติกรรมการณ์เรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านผู้เรียน จำนวน 168 รูป/คน พบว่า ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้น

ปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และ 3) ข้อเสนอแนะพฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ (1) 3 พอใจ คือ นิสิตมีความพร้อมในการเรียน มีการเปิดกล้อง เปิดไมค์ มีการพูดคุย ถามตอบอาจารย์ เกี่ยวกับการเรียนออนไลน์ อาจารย์มีความพร้อมในการสอน มีการเตรียมตัว การเตรียมเนื้อหา และมีการใช้สื่อการสอนที่สามารถช่วยให้ นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหามากขึ้น (2) 2 เพียร คือ นิสิตมีความเพียรในการเข้าเรียนออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ เข้าเรียนตรงต่อเวลาในตารางเรียน อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหาเพื่อสร้างสรรค์สื่อการสอนที่มีความถูกต้อง ตรงกับเนื้อหาที่สอน (3) 2 มุ่งมั่น คือ นิสิตมีความมุ่งมั่น จิตใจจดจ่อในการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย อาจารย์มีการทำกิจกรรมร่วมกันร่วมกันในชั้นเรียนออนไลน์และมีการสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วท้ายชั่วโมงการเรียนออนไลน์เพื่อให้ นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง (4) 3 ตรวจสอบ คือ ผู้เรียนและผู้สอนมีการตรวจสอบพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนออนไลน์ และสื่อ/เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนออนไลน์

คำสำคัญ: พฤติกรรม, การเรียน, หลักอิทธิบาท 4, การเรียนออนไลน์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This research aims: 1) to study learning behavior according to the Four Basis of Success (Iddhipāda) that promoted online learning of Faculty of Education students, 2) to study the level of learning behavior according to the Four Basis of Success (Iddhipāda) that promoted online learning of 1st-4th year Faculty of Education students, 3) to suggest learning behavior according to the Four Basis of Success (Iddhipāda) that promoted online learning of Faculty of Education students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The sample group was 168 students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. In this research, the researcher used in-depth interviews with 3 lecturers of the Faculty of Education and 5 students of the Faculty of Education. The research instruments were questionnaires and in-depth interviews of lecturers and students. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The research results found that 1) Learning behavior according to the Four Basis of Success (Iddhipāda) that promoted online learning from interviewing with 8 teachers and students found that students applied the 4 Iddhipāda to online learning. The 4 Iddhipāda consisted of: "Chanda", satisfaction, applying it to online learning, students must be ready to learn online, be satisfied with learning, and attend classes regularly. "Viriya", perseverance, online learning is learning in front of the screen for a long time, which may cause students to feel tired and bored, therefore, a lot of perseverance is required for online learning to be successful. "Citta", having a focused mind, having concentration in online learning, helping

students to concentrate on online learning and have a focused mind. " Vimaṃsā", checking frequently, applying Vimaṃsā to online learning, reviewing previously learned content, checking assigned work by teachers for any shortcomings and making improvements. 2) The level of learning behavior according to the 4 Iddhipāda principle that promoted online learning of 1st-4th year Faculty of Education students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, for students aspect; 168 students, found that the overall picture was at a high level for the results of each year ranked from highest to lowest average, 1st year Faculty of Education students were at a high level, 2nd year Faculty of Education students were at a high level, 4th year Faculty of Education students were at a high level, and 3rd year Faculty of Education students were at a moderate level. 3) Suggestions for learning behaviors based on the Four Basis of Success (Iddhipāda) that promoted online learning of Faculty of Education students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University (1) 3 Satisfied: Students are ready to learn, turn on their cameras, turn on their microphones, and talk and ask the teacher questions about online learning. The teacher is ready to teach, prepares content, and uses teaching media that can help students better understand the content. (2) 2 Diligent: Students are diligent in attending online classes regularly, attend classes on time according to the class schedule. The teacher reviews the content to create teaching media that is accurate and in line with the content being taught. (3) 2 Determined: Students are determined and focused on learning and doing the assigned tasks. The teacher has activities together in the online class and summarizes the content that has been learned at the end of the online class so that students have a deep understanding of the content that has been learned. (4) 3 Checking: The learners and teacher check their physical and mental readiness, check the readiness of the equipment that will be used in online learning, and the media/content that will be used in online learning.

Keywords: Behavior, Learning, The Iddhipāda IV, Online Learning, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ส่งผลให้มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวตามสถานการณ์เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ การศึกษาถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของสังคมในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ อันสามารถช่วยปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมในยุคปัจจุบันได้ และสามารถประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับตนเองได้ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างปกติสุขจึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษามีบทบาทสำคัญในการช่วยเตรียมกำลังคนหรือกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ของสังคมและประเทศ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นการถ่ายทอด-ประสบการณ์ ตลอดจนมรดกวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลังทำหน้าที่ในการปลูกฝังความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคม ในการเตรียมพลเมืองที่ดีให้แก่

ประเทศชาติ จึงทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษา และเน้นในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม และการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เจริญก้าวหน้าจากวิทยาการ และระบบสื่อสารออนไลน์ ไร้พรมแดน ผลักดันให้ประเทศไทยต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคอนไทยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่พึงประสงค์ ซึ่งในหมวด 4 มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) กล่าวถึง แนวการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในหมวด 4 มาตรา 24 ให้สถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการ เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุก เวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนรู้ไว้ว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย นอกจากนี้ การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้ อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษา ควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การเรียนออนไลน์ (E-Learning) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ผสมผสานร่วมกัน เช่น อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์สื่อสาร แพลตฟอร์มการเรียน เป็นต้นเพื่อสร้างห้องเรียนเสมือนจริง โดยผู้คนที่ทั่วโลกสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง และสะดวกรวดเร็ว โดยจัดอุปกรณ์ด้านสถานที่ และเวลาอีกทั้งในสถานการณ์วิกฤติไวรัส Covid-19 ที่ทำให้คนติดต้องต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีของ New Normal เริ่มใช้วิธีการ เรียนออนไลน์ที่บ้าน (Study Form Home) นำนวัตกรรมมาใช้เพื่อการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเอง ในส่วนของเนื้อหาของบทเรียน ประกอบด้วย ข้อความ,รูปภาพ,เสียง,วิดีโอ และ มัลติมีเดียอื่นๆ สิ่งเหล่านี้จะถูกส่งตรงไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคน สามารถติดต่อสื่อสาร ปรีกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกันกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยการใช้ E-mail, Chat, Social Network เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้อย่างออนไลน์จึงเหมาะสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา โดยมีลักษณะสำคัญของการเรียนการ

สอนแบบออนไลน์ คือ ผู้เรียนเป็นใครก็ได้ อยู่ที่ใดก็ได้ เรียนเวลาใดก็ได้ เอาตามความสะดวกของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากการเรียนแบบออนไลน์ได้เปิดบริการเว็บไซต์ ตลอด 24 ชั่วโมง มีสื่อทุกประเภทที่นำเสนอในเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดีโอ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้เห็นภาพของเนื้อหาต่างๆ ง่ายมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เนื่องจากไม่ได้จำกัดอยู่ในสถานที่เดียวเท่านั้นเกิดเครือข่ายความรู้ โยงใยออกไปไกล เน้นการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ในเมืองกับท้องถิ่น

สรุปแล้ว การเรียนรู้แบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ เป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นสูงเป็นการเตรียมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้ สำหรับนิสิตทั่วไปที่ต้องเรียนตามหลักสูตร ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เพราะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้นถึงแม้ว่าจะมีข้อดีในเรื่องของความสะดวกสบาย ความรวดเร็วอยู่มากแล้วแต่ถ้าหากนิสิตขาดการวางแผนในการเรียนรู้แล้วนั้น ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนอาจลดลง หรืออาจเกิดปัญหาการส่งงานล่าช้า ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงมุ่งคิดค้นหาวิธีการเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทางออกที่สำคัญคือการนำองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการเรียนการสอน คือ “หลักอริยบท 4” (อภิ.วิ. (ไทย). 35/342-347) เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วยฉันทะ คือ ความพอใจ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ วิริยะ คือ ความเพียร ขันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ถอย จิตตะ คือ ความคิด ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย และวิมังสา คือ ความไตร่ตรอง หรือทดลอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2546)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนตามหลักอริยบท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการเรียนการสอนอันจะเปิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนตามหลักอริยบท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเรียนตามหลักอริยบท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อเสนอแนะพฤติกรรมการเรียนตามหลักอริยบท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1) ประชากร คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 296 รูป/คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 168 รูป/คน โดยเปิดตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3 รูป/คน และนิสิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน

2. เครื่องมือในการวิจัย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) ผู้วิจัยจะใช้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 5 ด้าน 24 ข้อ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ประสานงานไปยังโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ ขออนุเคราะห์แจกแบบสอบถามนิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 2) ประสานงานไปยังโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อาจารย์และนิสิต 3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์อย่างแพร่หลาย และนำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ 4) การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ซึ่งบันทึกสัมภาษณ์โดยการจดบันทึกและบันทึกโดยเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมเป็นขั้นตอน คือ หลักจากการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปลี่ยนแปลงเป็นตัวเลขบันทึกลงในโปรแกรมการวิจัยทางสถิติ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าความถี่ ออกมาเป็นค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนออนไลน์การนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำจัดกลุ่มข้อมูล (Data Groping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content analysis Technique)

4.3 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิตจำนวน 8 รูป/คน คือ นิสิตนำหลักอิทธิบาท 4 มาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย “ฉันทะ” ความพอใจ การนำมาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนออนไลน์ นิสิตต้องมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ มีความพอใจที่จะเรียน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ “วิริยะ” ความเพียร การเรียนออนไลน์ เป็นการเรียนอยู่หน้าจอเป็นระยะเวลานาน อาจทำให้นิสิต เกิดความเมื่อยล้า เปื่อหน่ายในการเรียน จึงต้องอาศัยความเพียรเป็นอย่างมาก เพื่อให้การเรียนออนไลน์ประสบความสำเร็จ “จิตตะ” ความมีจิตใจจดจ่อ มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ ช่วยให้นิสิต มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ และมีจิตใจจดจ่อกับการเรียนออนไลน์ “วิมังสา” การหมั่นตรวจสอบ นำวิมังสา มาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ การทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว การตรวจสอบงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ว่ามีข้อบกพร่องด้านใดและปรับปรุงแก้ไข

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวม

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวม

พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในภาพรวม	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้เรียน	4.34	0.75	ดี
2. ผู้สอน	4.31	0.71	ดี
3. อุปกรณ์	4.16	0.76	ดี
4. เนื้อหาในการสอน/สื่อการสอน	4.20	0.76	ดี
5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.39	0.69	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 168 รูป/คน พบว่า อยู่ในเกณฑ์ระดับ “ดี” สำหรับผลพิจารณาแต่ละด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านผู้สอนอยู่ในเกณฑ์ดี ด้านเนื้อหาในการสอน/สื่อการสอนอยู่ในเกณฑ์ดี และด้านอุปกรณ์อยู่ในเกณฑ์ดี ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) 3 พอใจ คือ นิสิตมีความพร้อมในการเรียน มีการเปิดกล้อง เปิดไมค์ มีการพูดคุย ถามตอบอาจารย์ เกี่ยวกับการเรียนออนไลน์ อาจารย์มีความพร้อมในการสอน มีการเตรียมตัว การเตรียมเนื้อหา และมีการใช้สื่อการสอนที่สามารถช่วยให้นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหามากขึ้น 2) 2 เพียร คือ นิสิตมีความเพียรในการเข้าเรียนออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ เข้าเรียนตรงต่อเวลาในตารางเรียน อาจารย์มีการทบทวนเนื้อหาเพื่อสร้างสรรค์สื่อการสอนที่มีความถูกต้อง ตรงกับเนื้อหาที่สอน 3) 2 มุ่งมั่น คือ นิสิตมีความมุ่งมั่น จิตใจจดจ่อในการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย อาจารย์มีการทำกิจกรรมร่วมกันร่วมกันในชั้นเรียนออนไลน์และมีการสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วท้ายชั่วโมงการเรียนออนไลน์

เพื่อให้นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง 3) 3 ตรวจสอบ คือ ผู้เรียนและผู้สอนมีการตรวจสอบพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนออนไลน์ และสื่อ/เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ คือ นิสิตนำหลักอิทธิบาท 4 มาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ หลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย “ฉันทะ” ความพอใจ การนำมาปรับใช้ให้เข้ากับการเรียนออนไลน์ นิสิตต้องมีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ มีความพอใจที่จะเรียน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ “วิริยะ” ความเพียร การเรียนออนไลน์ เป็นการเรียนอยู่หน้าจอเป็นระยะเวลานาน อาจทำให้นิสิต เกิดความเมื่อยล้า เบื่อหน่ายในการเรียน จึงต้องอาศัยความเพียรเป็นอย่างมาก เพื่อให้การเรียนออนไลน์ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้นิสิตต้องมีความเพียรแล้ว อาจารย์ก็ต้องมีความเพียร ในการเตรียมตัว เตรียมเนื้อหาที่จะใช้สอน เตรียมสื่อการสอน เพื่อให้นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น “จิตตะ” ความมีจิตใจจดจ่อ มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ ช่วยให้นิสิต มีสมาธิในการเรียนออนไลน์ และมีจิตใจจดจ่อกับการเรียนออนไลน์และการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ “วิมังสา” การหมั่นตรวจสอบ นำวิมังสามาปรับใช้กับการเรียนออนไลน์ การทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้ว การตรวจสอบงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ว่ามีความข้อบกพร่องด้านใดและปรับปรุงแก้ไข รวมถึง การตรวจสอบอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนออนไลน์ว่ามีความพร้อมที่จะสามารถเรียนออนไลน์ได้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) (2549) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิบาท 4 คือ บทของพระธรรมเช่นว่าจะมีฉันทะวิริยะจิตตะวิมังสาที่เรียกว่าอิทธิบาทนี้ต้องมีและมีได้โดยไม่รู้สีกตัวคนที่มีการทำงานย่อมทำงานด้วยความพอใจความขยันขันแข็งความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอนี้เรียกว่าเขามีอิทธิบาททั้งสี่ประการนั้นอยู่โดยไม่รู้สีกตัว ได้แก่ 1) ฉันทะ คือความพอใจ ในฐานะเป็นสิ่งที่ ตนถือว่า ดีที่สุด ที่มนุษย์เรา ควรจะได้ ข้อนี้ เป็นกำลังใจอันแรก ที่ทำให้เกิด คุณธรรม ข้อต่อไปทุกข้อ 2) วิริยะ คือความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อ ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว จนประสบความสำเร็จ คำนี้ มีความหมายของ ความกล้าหาญ เจืออยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง 3) จิตตะ หมายถึงความไม่ทอดทิ้ง สิ่งนั้น ไปจากความรู้สึก ของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็น วัตถุประสงค์ นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอ คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่ 4) วิมังสา หมายถึงความสอดส่องใน เหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้อย่างเต็มที่

2. ระดับพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-4 จำนวนทั้งหมด 168 รูป/คน ระดับพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ผลพิจารณาตามชั้นปี ด้านผู้เรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านผู้สอน พบว่า ภาพรวมอยู่

ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านอุปกรณ์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านเนื้อหาในการสอน/สื่อการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก สำหรับผลพิจารณาแต่ละชั้นปี เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 2 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก นิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสวัสดิ์ จิระประดิษฐ์ผล (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 ตอน 14, 17 และ 19 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด 19 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อการวิเคราะห์การออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมที่เกิดจากการออกแบบการเรียนการสอน กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 111 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สื่อวัสดุการสอน แบบสอบถาม สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดประเมิณผล โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

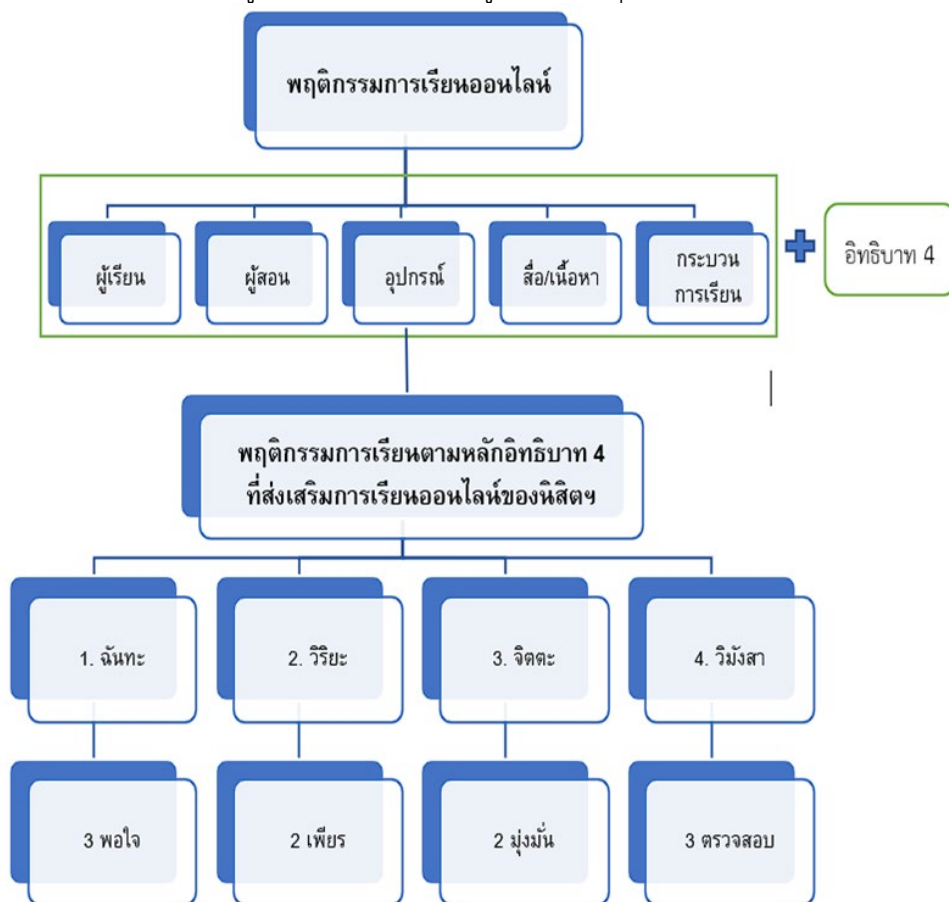
3. พฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิตคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) ฉันทะ ความพอใจ นิสิตมีความพอใจที่จะเรียนออนไลน์ มีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ อาจารย์พอใจที่จะสอนออนไลน์ มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี เนื้อหาและสื่อการสอนมีความพร้อมที่จะช่วยให้ นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมากขึ้น 2) วิริยะ ความเพียร นิสิตมีความเพียรในการเรียนออนไลน์ เช่น เข้าเรียนออนไลน์ตรงตามเวลาในตารางเรียนอย่างสม่ำเสมอ อาจารย์มีความเพียรในเตรียมเนื้อหาที่จะสอน นิสิต และมีการสร้างสรรค์สื่อการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ 3) จิตตะ ความจดจ่อ นิสิตมีสมาธิ มีจิตใจจดจ่อในการเรียนออนไลน์ การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย อาจารย์มีการทำกิจกรรมร่วมกันร่วมกันในชั้นเรียนออนไลน์และมีการสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้ว ท้ายชั่วโมงการเรียนออนไลน์เพื่อให้ นิสิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน 4) วิมังสา ความละเอียดรอบคอบ ผู้เรียนและผู้สอนมีการตรวจสอบพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนออนไลน์ และสื่อ/เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของอิทธิบาท 4 ไว้ในหนังสือการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ว่าอิทธิบาท 4 หมายถึงธรรมที่เป็นเครื่องให้ถึงความสำเร็จหรือทางแห่งความสำเร็จมี 4 ประการคือฉันทะวิริยะ จิตตะ วิมังสา ฉันทะคือ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม จิตตะ คือความเอาใจใส่ในสิ่งนั้น วิมังสา คือความไตร่ตรองสอบสวนพิจารณาหรือหมายความว่ามีความรักพากเพียรทำเอาจิตผูกพันไปใช้ปัญญา

สอบสวนเป็นอิทธิบาท 4 และสอดคล้องกับแนวคิดของสุกัสนรา วันทมาตย์และพระมหาญาณวัณห์ จิตตพจนโน (2566) ที่กล่าวว่า อิทธิบาท 4 คือหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน กล่าวคือ ฉันทะคือความพอใจ มีใจรักในเรื่องที่เรียน ทำด้วยใจรัก วิริยะคือ ความพากเพียร อดทน ต่อความลำบาก จิตตะคือ เอาจิต ผักไผ่ ใจรัก ทำด้วยความพยายาม เอาจิตพยายามในการเรียนนั้นๆ วิมังสาคือ ใช้ปัญญาสอบสวน ตีตรอง หาเหตุผลและปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ประสพผลสำเร็จให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป จากผลการศึกษาหลักการและแนวคิดในการเรียน ให้ประสพผลสำเร็จตามหลักอิทธิบาท 4 ถ้าทุกคนนำหลักอิทธิบาทไปใช้จะประสพผลสำเร็จในการเรียนทุกๆด้าน ถ้ามีความตั้งใจทำ ก็มีความสุข ยินดีในสิ่งที่ตนได้ทำ ด้วยความเต็มใจทำ ตั้งใจทำ พอใจในการทำงาน ให้ประสพผลสำเร็จยิ่งๆ ขึ้นไป

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้คือพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนออนไลน์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งได้ดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปและอภิปรายผล เรียบร้อยแล้ว ทำให้ทราบว่า พฤติกรรมการเรียนออนไลน์ ประกอบไปด้วยด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านอุปกรณ์ ด้านสื่อ/เนื้อหา และการเรียน และด้านกระบวนการเรียน/การสอน นำไปปรับใช้กับหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ 2) วิริยะ คือ ความเพียร 3) จิตตะ คือ ความตั้งมั่น 4) วิมังสา คือ หมั่นตรวจสอบ ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้การวิจัย สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การศึกษาพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์ ของนิสิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต้องยึดหลักวิชาการ ฏระเบียบทางสังคมและต้องไม่ขัดต่อหลักธรรมวินัย

1.2 นำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนออนไลน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนและการสอนในระบบออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องของระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ทำให้ระยะเวลาในการวัดระดับพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์มีเวลาน้อยเกินไป ควรมีการเพิ่มเวลาในการวัดระดับพฤติกรรมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งเสริมการเรียนออนไลน์กับ นิสิตหรือกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น นิสิตปริญญาเอก เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต.
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2549). **การทำงานที่เป็นสุข**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2545). **ธรรมนุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 46. กรุงเทพมหานคร: กรมศาสนา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภสวัสดิ์ จิระประดิษฐ์ผล. (2564). **ความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 ตอน 14. 17 และ 19 ที่มีผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด 19**. รายงานวิจัย. นครนายก: โรงเรียนเตรียมทหาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทะเบียนและวัดผล. (2565). **สถิติ นิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี 2565**. แหล่งที่มา https://reg.mcu.ac.th/?page_id=97 สืบค้นเมื่อ 2 ก.พ. 2566.
- สุภัทสร วัฒนมาตย์ และพระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน. (2566). SUPAT Model: รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาวัฒนธรรมผู้เรียนร่วมกับหลักอิทธิบาท 4 ในศตวรรษที่ 21. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 10(2). 519-528.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.